

ترفندها و مفاهیم نبردهای کهن و نوین

مؤلف:

فرهاد کاویانی‌نیا

انتشارات دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران

۱۴۰۲

سرشناسه	: کاویانی نیا، فرهاد، ۱۳۴۶
عنوان و نام پدیدآور	: ترفندها و مفاهیم نبردهای کهن و نوین / مولف فرهاد کاویانی نیا :
مشخصات نشر	: تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، دانشگاه فرماندهی و ستاد، انتشارات دافوس، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	: ۲۷۰ ص: مصور (رنگی)، جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۵۳۵-۵۹-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۶۰ - ۲۷۰.
موضوع	: جنگ -- تاریخ
	War -- History
	جنگ -- تکنولوژی اطلاعات
	War -- Information technology
	جنگ -- نوآوری
	War -- Technological innovations
شناسه افزوده	: ایران. ارتش. دانشگاه فرماندهی و ستاد. انتشارات دافوس
شناسه افزوده	: Iran. Army. Command & Staff University. Dafoos Publisher

عنوان: ترفندها و مفاهیم نبردهای کهن و نوین

مؤلف: سرهنگ ب. ش. ستاد فرهاد کاویانی نیا (عضو o.pcw)

ویراستار: بهنام اسدی

طرح روی جلد: علی ناصری

صفحه آرای: بهنام اسدی

ناشر: دافوس

شمارگان: ۱۰۰۰

تعداد صفحات: ۲۷۰ ص

تاریخ نشر: ۱۴۰۲

چاپ: اول

لینوگرافی، چاپ و صحافی: مدیریت چاپ، انتشارات و فصلنامه دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا

قیمت: ۲,۲۵۰,۰۰۰ ریال

نشانی: تهران، میدان پاستور، خیابان دانشگاه جنگ، دانشگاه فرماندهی و ستاد، انتشارات دافوس

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۷۰۴۸۶

مسئولیت صحت مطالب بر عهده مؤلف می باشد.

کلیه حقوق برای دافوس آجا محفوظ است (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است).

فصل اول: شیوه‌های نبرد در گذشته

سفر به ژرفای جنگ	۲۰
نحوه جنگ دولت اشکانیان در مقابل دولت‌های آن زمان	۲۰
جنگ حران نبرد سورنا سردار اشکانی با روه‌بان	۲۶
جنگ کاره نبرد پادشاه اشکانی با کراسوس سردار رومی	۲۸
جنگ تراژان نبرد خسرو اشکانی با رومیان	۳۱
نبرد داریوش کبیر با یونان و آتن	۳۴
جنگ با یونان	۳۵
جنگ گوگامال آخرین نبرد داریوش سوم با اسکندر	۳۹
جنگ سارد نبرد کوروش با کرزوس	۴۱
جنگ آنتوانت نبرد فرهاد چهارم با رومیان	۴۶
نبرد شاپور اول ساسانی با والرین امپراتور روم	۵۰

فصل دوم: جنگ‌های نسل جدید در مقایسه با نمونه‌های بارز تجارب در دوران

دفاع مقدس و پیشین ایران

مروری بر جنگ‌های دوران معاصر	۵۷
جنگ جهانی دوم	۵۷
دفاع از جزیره‌ی کیوشو	۵۸
جنگ کره	۵۹
جنگ‌های ویتنام	۶۱
مرحله ۱: ۱۹۶۵ - ۱۹۶۰؛ دوره‌ی جنگ چریکی انقلابی	۶۱

جنگ اعراب و اسرائیل (جنگ ۶ روزه و اکتبر یوم کیور)	۶۳
تهاجم شوروی به افغانستان (دسامبر ۱۹۷۹)	۶۶
جنگ تحمیلی عراق علیه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۵۹ الی ۱۳۶۷)	۶۷
جنگ در سومالی	۷۰
جنگ خلیج فارس (۱۹۹۱)	۷۱
جنگ امریکا علیه افغانستان (۷ اکتبر ۲۰۰۱)	۷۲
جنگ امریکا علیه عراق (۲۰ مارس ۲۰۰۳)	۷۴
ملاحظات جنگ ۲۰۰۳ آمریکا علیه عراق	۷۵
بحران کوزوو و دخالت نظامی ناتو	۷۷
جنگ ۳۳ روزه اسرائیل علیه حزب الله لبنان	۸۰
جنگ ناهم تراز	۸۱
تفاوت جنگ هم تراز با جنگ ناهم تراز	۸۱
نحوه‌ی شکل‌گیری مفهوم جنگ ناهم تراز در عصر حاضر	۸۲
مفهوم جنگ ناهم تراز	۸۳
گستره احتمالی تهدیدات ناهم تراز	۸۶
ویژگی‌های جنگ ناهم تراز	۸۶
مشخصه‌های جنگ ناهم تراز	۹۱
شناخت عناصر اساسی در محیط جنگ ناهم تراز	۹۳
رهنامه راهبردی، عملیاتی، اصول جنگ و ارتباط آنها با یکدیگر	۹۵
مفهوم دکترین	۹۵
پیشینه و هدف دکترین	۹۶

تعاریف رهنامه نظامی	۹۷
انواع و سطوح دکترین	۹۹
مبانی اسلامی در حوزه دکترین و آئین نظامی	۱۰۱
رویکردها به دکترین در نگاه غرب و شرق	۱۰۵
اصول جنگ و ارتباط آن با رهنامه عملیاتی	۱۰۸
رهنامه عملیاتی و جایگاه آن در اسناد بالادستی نیروهای مسلح	۱۱۰
تهدیدات نظامی	۱۱۱
تهدید	۱۱۲
سازمان معنایی تهدیدات امنیتی	۱۱۴
هدف تهدید	۱۱۴
طبقه‌بندی تهدیدات	۱۱۵
تعریف عملیاتی «عملی/تجربی» تهدید از نظر گروه مطالعاتی	۱۱۷

فصل سوم: فرایند تدوین رهنامه‌های عملیاتی

فرایند تدوین رهنامه عملیاتی	۱۲۰
فرایند تدوین رهنامه نظامی فیلیپین	۱۲۵
فرایند کلی رهنامه مشترک ارتش آمریکا (رهنامه آمریکا، ۲۰۰۷: ۱۲)	۱۲۶
فرایند تدوین رهنامه نیروی هوایی آمریکا (موری، ۱۹۹۷: ۱۶)	۱۲۷
فرایند تدوین رهنامه نیروی زمینی آمریکا	۱۲۷
عوامل مؤثر در تدوین رهنامه عملیاتی	۱۲۸
قالب و چارچوب رهنامه عملیاتی	۱۳۳
نتایج حاصل از تدوین رهنامه‌های عملیاتی	۱۳۵

فصل چهارم: رهنامه عملیاتی در اندیشه‌های نظامی گذشته

اندیشه نظامی در اسلام	۱۳۸
اندیشه‌های نظامی و دیدگاه‌های سایر نظریه‌پردازان	۱۴۴

فصل پنجم: سازمان‌های نظامی در عصر اطلاعات (سازمان‌های نظامی شبکه‌محور)

مبانی، مفاهیم، کلیات	۱۵۴
انقلاب اطلاعات، تحولات نظامی و تأثیرات سازمانی	۱۵۵
عملیات به هنگام، رویکرد نبردهای آینده	۱۵۶
سازمان‌های نظامی، چالش‌های پیش رو و پیکره‌بندی نوین	۱۵۸

فصل ششم: سازمان‌های نظامی آینده و بررسی تطبیقی الگوهای تجاری

سازماندهی مجدد، ابزار مقابله با چالش‌های آینده	۱۶۳
مسطح‌سازی سازمان نظامی	۱۶۴
ایجاد سامانه‌های یکپارچه اطلاعاتی	۱۶۷
تأکید بر شایستگی‌های بنیادی	۱۶۹
سازمان نظامی مجازی	۱۶۹
تفویض مسئولیت بیشتر به سطوح عملیاتی و باز توزیع مهارت‌ها	۱۷۱
تبدیل «سازمان‌های نظامی» به «سازمان‌های یادگیرنده»	۱۷۲
اهمیت تشکیل گروه‌های کاری	۱۷۳
آزادی در ارتکاب خطا	۱۷۳
لزوم رفع نقایص سامانه‌ی ارتقای سازمان‌های نظامی	۱۷۴
سامانه‌های تدارک و تأمین	۱۷۴

۱۷۵.....	سازمان‌های نظامی و تحول در لجستیک (آماد و پشتیانی)
۱۷۸.....	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

فصل هفتم: شیوه‌های نبرد نوین

۱۸۰.....	مقدمه
۱۸۱.....	مدیریت جنگ الکترونیک
۱۸۲.....	نظریه‌ها
۱۸۴.....	جنگ رسانه‌ای، از برجسته‌ترین مولفه‌های جنگ نرم و جنگ‌های مدرن
۱۸۴.....	جنگ رسانه‌ای
۱۸۴.....	اهداف جنگ رسانه‌ای
۱۸۵.....	کارکردهای جنگ رسانه‌ای
۱۸۵.....	تکنیک تصویرسازی با انگاره‌سازی
۱۸۶.....	تکنیک دروغ
۱۸۷.....	به‌عنوان مثال در تکنیک دروغ القاعده
۱۸۷.....	تکنیک فریب
۱۸۸.....	تکنیک نام‌گذاری معکوس
۱۸۸.....	تکنیک فرافکنی
۱۸۹.....	تکنیک برجسته‌نمایی
۱۸۹.....	تکنیک برجسته‌سازی
۱۸۹.....	تکنیک شایعه
۱۹۰.....	وظیفه دستگاه‌های مسئول جمهوری اسلامی در اجرا و مقابله با جنگ رسانه‌ای
۱۹۱.....	راهنمای جنگ دقیق

نحوه عملکرد و اجزای یک SFW	۱۹۴
جنگ رسانه‌ای	۱۹۶
تاریخچه جنگ روانی و رسانه‌ای	۱۹۷
اهداف جنگ رسانه‌ای	۱۹۸
کارکردهای جنگ رسانه‌ای	۱۹۸
جنگ، رسانه‌ها و افکار عمومی	۱۹۸
انحصار رسانه‌ها در دست کیست؟	۲۰۰
کارکردهای مثبت رسانه‌های جمعی	۲۰۲
کارکردهای منفی رسانه‌ها	۲۰۳
تاکتیک‌های جنگ رسانه‌ای	۲۰۳
انتهای کار	۲۰۴
جنگ نوین الکترونیک	۲۰۴
پیشینه بحث: از جنگ گرم تا جنگ سرد	۲۰۶
تحلیل شرایط موجود	۲۰۹
مناسبات روسیه و آمریکا در سطح بین‌المللی	۲۱۱
مناسبات روسیه و آمریکا در سطح منطقه‌ای	۲۱۲
مناسبات واشنگتن و مسکو در سطح دوجانبه	۲۱۳
بایدها و نبایدها	۲۱۴
نقش مدیریت جنگ الکترونیک در توان رزمی نیروهای مسلح	۲۱۴
مدیریت راهبردی در جنگال	۲۱۴
تعاریف و مفاهیمی از جنگ ناهمگون	۲۱۴
ویژگی‌های جنگ‌های ناهمگون	۲۱۸

جنگ در لغت به معنای نبرد، پیکار، رزم، کارزار، آورده زدو خورد و کشتار میان چند تن یا میان سپاهیان دو کشور است (عمید، ۱۳۶۳: ۷۰۶) و از نظر نظامی به نبرد یا رزمی که مستلزم درگیری در سطح بین‌المللی یا بین دو ملت و به همراه عملیات مسلحانه و روانی است گفته می‌شود. در این گونه جنگ‌ها از تمام قدرت‌های نظامی، سلاح و مهمات، سایر وسایل و حتی نیروی انتظامی استفاده می‌شود (نوروزی، ۱۳۸۵: ۲۸۶). در تعریفی دیگر، جنگ یعنی دشمنی و عملیات نظامی بین حداقل دو نیروی متخاصم و به‌طور کلی به فعالیت‌های یک واحد سیاسی (مانند ملت، کشور یا گروهی از مردم) برای تضعیف و نابودی واحد سیاسی رقیب اطلاق می‌یابد (لطیفیان، ۱۳۷۶: ۲۴۶). گاستون بوتول^۱ جنگ را مبارزه مسلحانه و خونین بین گروه‌های سازمان‌یافته می‌داند و معتقد است: «جنگ شکلی از خشونت است که خصلت اساسی گروه‌های درگیر و روش‌های بکار رفته در آن، نظم و سازمان‌یافتگی است. به علاوه، جنگ از نظر زمانی و مکانی محدود است و مقید به قواعد حقوقی‌ای است که بر حسب زمان و مکان به‌شدت متغیرند». یکی از ویژگی‌های جنگ از نظر بوتول، خونین بودن آن است؛ زیرا به‌زعم وی اگر جنگ به نابودی انسان‌ها نینجامد، تنها برخورد یا تهدید متقابل خواهد بود. از نظر وی «جنگ سرد» جنگ محسوب نمی‌شود (بوتول، ۱۳۷۴: ۳۳).

از نظر کلاوزویتس^۲ جنگ، ادامه سیاست دولت با ابزار متفاوت است (ازغندی و همکار، ۱۳۷۴: ۲۹) و در تعریفی دیگر از وی آمده است «جنگ عمل خشونت‌باری است که هدفش وادار کردن حریف به اجرای خواسته ماست. جنگ ادامه سیاست است، جنگ نه‌تنها خصیصه نظامی بلکه دیپلماتیک، روان‌شناسی و اقتصادی را نیز دارد» (دافوس سپاه، ۱۳۷۵: ۲) او همچنین می‌افزاید «جنگ به صحنه اجتماعی متعلق است، جنگ نزاعی بزرگ است برای کسب منافع که با خونریزی پایان می‌یابد» (همان: ۶۵).

^۱ Gaston Bouthoul

^۲ Closovits